

Medlem gjorde navnlig gjældende, at, naar man har en Udvikling, ſkal man arbejde videre i den og efterhaanden ſøge at reformere den, man maatte ikke gjøre Spring, navnlig ikke paa dette Omraade; her paa det lærde Skoleveſens Omraade var Spring noget af det allerfarligſte. Nu havde vi en gammel traditionelt udviklet lærd Skole, og hvis man gjorde Spring, konſunderede og forkludrede man det Hele, og det gik ikke an. Det ærede Medlem talte desuden, — og en lignende Betragtning er ogſaa kommen frem fra andre ærede Medlemmer her i Salen, — ſom om det, vi vilde fra vor Side, er at føre Krig mod Klafficiteten for Realismen paa diſſe Omraader. Det er de to Betragtninger, ſom have ligget til Grund for, hvad der er fremkommet fra, jeg antager Modſtandere, men ogſaa fra Bemærk af det Forſlag, ſom nu ligger for. Jeg maa tillade mig at betragte begge diſſe to Opfattelser ſom Miſforſtaaelſer. Sagen er jo i Virkeligheden ikke den, at vi nu ſtaa med en Skoleordning, udviklet gjennem en længere Tids Tradition, og navnlig ikke med en Skoleordning, ſom paa nogen Maade kan ſiges at repræſentere eller være Udtryk for, hvad jeg vil kalde den klaffiſte overleverede Dannelſe. Det er paa ingen mulig Maade Tilfældet. Den Skoleordning, vi ſtaa med nu, er væſentlig en meget utklar af mange Kompromiser fremkommen Omordning af den Skoleordning, ſom beſtod heri Landet indtil Midten af dette Aarhundrede, idet denne i Trediverne, Fyrirerne og navnlig henimod Halvtredſerne blev omordnet; den beſtaaende Skoleordning er alſaa noget Nyt. Det er ikke en Skoleordning, ſom har udviklet ſig gjennem lange Tiders Tradition og gjennem en, om jeg ſaa maa ſige, folkelig eller hiſtoriſk Udvikling, og det er endnu mindre det, man undertiden kalder den for, nemlig den gamle klaffiſte Skole; ikke i ſjønneſte Maade. For noget nærmere at begrunde det, jeg her ſiger, vil jeg være nødt til her at gaa ind paa, hvad den gamle klaffiſte Skole var. Det var en Skole, der ſkylde ſin Tilblivelse hverken til den ene eller den anden Lov eller Reſtrikt, men til en europæiſk Retning, der har baaret denne Skole op. Og den ſkyldeſ hverken dette eller det forrige Aarhundrede, ikke engang det 15de eller 16de Aarhundrede, ja, end ikke Middelalderen. Det er en Skoleordning, ſom ſkyldeſ den gamle romeriſke klaffiſte Dannelſe ſin Oprindelſe. Naar jeg vil betegne denne Skoles Karakter, vil det ikke nytte, at jeg gaar til at give en Beſkrivelſe af, hvorledes Skolerne have været heri Danmark, ſ. Ex. omkring ved 1848. Skal man gjøre ſig noget Begreb om, hvorledes den egentlig klaffiſte Skole var, maa man nærmest holde ſig til den latiniſke Skole i Slutningen af forrige og Begyndelſen af dette Aarhundrede, ſaaledes ſom den navnlig udvikledeſ i andre Lande til en høj Grad af Fuldkommenhed. Jeg ſkal gjøre det, ſkjøndt jeg meget vel ved, at der herſker en væſentlig paa For-

domme og paa Ubeſjendtkſkaad til dens Veſen og Karakter grundet Animofitet imod den gamle klaffiſte Skole. Det, der var det Eiendommelige ved denne Skole, var den Maade, hvorpaa den opfattede og løſte ſin Opgave. Den gamle klaffiſte Skole havde ikke til Opgave at bibringe Eleverne ſaamange Kundſkaber ſom muligt; den opfattede Drengen, naar han kom til Skolen, ſom en Intelligens, der ſkulde ſaaledes formelt udvikleſ, at den blev iſtand til, naar den var naaet til en mere fremſtreden og moden Alder, at give ſig hen til ſelvſtændigt Arbejde, og derpaa lægger den hele Vægten. Derfor laa Kundſkaberhvervelſen aldeles ikke ſom Noget, der i en ſærlig fremtrædende Grad beſkjæftigede denne Skole, — jeg vil endogſaa ſige: tværtimod! Hvad man i vore Dage kalder nødvendige Kundſkaber, blev i den gamle klaffiſte Skole tilføjet og det med Forſæt. — Beſtaffenheden af de Midler, hvorved Maalet er blevet naaet, vil let blive klar; naar jeg gjør Rede for Planen i den gamle klaffiſte Skoles Underviſning. Denne Skole delte ſin Underviſning i tre Kurſus; det første Kurſus var Grammatiken, det Næſte Rhetoriken, det Tredie Filoſofien. Det grammatikſte Kurſus i den klaffiſte lærde Skole var et væſentlig forberedende Kurſus, ſaaledes at Drengene med 10—12—13 Aars Alderen havde lært Sproget ad Hufommelſens Vel. Grammatiken indvædedſ væſentlig med det Formaal at gjøre Drengene ſtiklede til at gaa over til den anden Afdeling, det rhetoriſke Kurſus, ſom egentlig var det, der var Kjernepunktet i hele den klaffiſte lærde Skole. Det var, ſom ſagt, dertil, hele den grammatikſte Underviſning ſigtede; ſelve denne Underviſning var for Reſten af en hel anden Art end i vore Dage, da den væſentlig er filologiſt Underviſning. Det var en grammatikſt Underviſning i meget rudimentær Form, ſaaledes ſom den fandtes for flere Aar tilbage i Latiniſkolens nederſte Klaffe. Den havde, ſom ſagt, til Formaal at føre til den rhetoriſke Afdeling, men denne Afdelings Formaal var netop et af dem, ſom den moderne Skole helt har ſluppet af Sigte, nemlig dette, at gjøre det muligt for Eleverne gjennem en forſtaaende Behandling af de gamle klaffiſte Forfattere at naae ſaa vidt i aandelig Udvikling, at han kunde udtrykke ſine

Noter.

- Sp. 1088, R. 8 f. n.: „Et“, læs: „Et“.
 — 1089, R. 20—21 f. o.: „Filolog Eilſkov“, læs: „Filoloſ Eilſkov“.
 — 1091, R. 16 f. o.: „det Samme“, læs: „de ſamme“.